

Просвѣщенн-ти народи всякога сж были и щжть бжджть най-богати и най-силни, а не просвѣщенн-ти народи не сж за ницо; тѣ сж дадени да служатъ на просвѣщены-ты за слугы и работниды. Просвѣщеніе-то ся добыва въ училищата, нѣ кога и какъ щемъ можемъ ные да ся просвѣтимъ, като нѣмамы *добрѣ урядены училища*, въ кои-то да ся изучавать и просвѣщавать наши-ти млади за да станжть свѣстни и достойни хора? Какъвъ успѣхъ можемъ да очаквамы ные отъ тыя наши училища, въ кои-то нѣма еднж общж программж на науки-ты, или въ кои-то тя ся промѣнява всякж годинж, а понѣгдѣ и дваждъ въ годинж-тж отъ тврдѣ часто-то мѣняваніе на учителя-ты и то повече-то заради кефа на нѣкои си каприціозны илери-гиденлеръ, защо-то учителіе-ти не имъ врьвѣли по волж-тж, не имъ правили мекереликъ! При всичко това понѣгдѣ си намирають вещь съ чюствителны срьдца хора, кои-то искать да ся оправять и въздигжть училища-та имъ на по-добъръ рядъ и да ся снабдятъ съ по-добры учителя; нѣ тамъ щжть ся случать нѣкои пакъ отъ такъвж пасмнж прьвенци, кои-то, съ голѣмо-то си вляйнїе въ общинж-тж, всякакъ врьтять люлека само да ся неоправи училище-то, да не стжпи въ него кракъ на по-достоенъ учитель, какво-то да останжть сиромашкы-ты челяди просты, не учены, та да можть да гы владѣжть нѣкога тѣхнн-ти сынове, кои-то съ врьме сж пратени нѣгдѣ на странж да ся учять у по-добры училища; или ако тая прѣчка не бжде, то ще ся случи пакъ друга нѣкоя да осуети желанія-та на добромысляцы-ты; тѣй на пр. случява ся, та училищны-ты пары окуцѣжть докѣ да дойджть до училищнж-тж касеж, или по другынѣкои причины, кои-то сж тврдѣ спорны у насъ. А при таково състояніе на работы-ты у насъ откъмъ училищно отношеніе има-ли надѣждж да ся просвѣтимъ и да напрѣднемъ ные скоро нѣкога въраственно и вещественно?

Още по-злѣ стоимъ ные съ наши-ты *селскы училища*. Тамъ, гдѣ-то гы нѣма, пропаджть хыляди млади момци и остоять безъ наукж, безъ знаяніе — като добытъкъ! А пакъ гдѣ-то гы има не струва ни да ся говори за тѣхно-то състояніе, въ кое-то ся намирають. Ако рѣче чловѣкъ да продаде всичко, що ся е учило и учи въ тѣхъ заедно съ учителя-ты и ученицы-ты, не бы могълъ да земе нито петь